

**Ustawa o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych
z dnia 17 grudnia 1998 r.**

(tj. Dz.U. z 2017 r. poz. 1383, z późn. zm.)

(wyciąg)

Dział I. Przepisy ogólne.

Rozdział 1. Zakres podmiotowy i przedmiotowy ustawy.

Art. 1

1. Ustawa określa:

- 1) warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych z ubezpieczeń emerytalnego i rentowych;
- 2) zasady ustalania wysokości świadczeń;
- 3) zasady i tryb przyznawania oraz wypłaty świadczeń.

2.(*uchylony*)

3.(*uchylony*)

4. Warunki nabywania prawa do świadczeń pieniężnych przysługujących z ubezpieczenia z tytułu wypadku przy pracy lub choroby zawodowej oraz wysokość tych świadczeń określają odrębne przepisy.

(...)

Rozdział 2. Okresy uwzględniane przy ustalaniu prawa do świadczeń i ich wysokości.

Art. 5

1. Przy ustalaniu prawa do emerytury i renty i obliczaniu ich wysokości uwzględnia się, z zastrzeżeniem ust. 2-5, następujące okresy:

- 1) składkowe, o których mowa w art. 6;
- 2) nieskładkowe, o których mowa w art. 7.

2. Przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości okresy nieskładkowe uwzględnia się w wymiarze nieprzekraczającym jednej trzeciej udowodnionych okresów składkowych.

2a. Okresów, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 4 i pkt 6 lit. a-e i g, nie uwzględnia się przy ustalaniu prawa do emerytury i renty oraz obliczaniu ich wysokości, jeżeli z ich tytułu

ustalono prawo do świadczeń pieniężnych określonych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym osób, o których mowa w art. 2 ust. 2.

3. Przy ustalaniu prawa do emerytury lub renty okresy:

1) działalności kombatanckiej oraz działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz okresy podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 5,

2) pracy przymusowej, o której mowa w art. 6 ust. 2 pkt 2,

3) ⁴⁾ osadzenia w więzieniach lub innych ⁴⁾ miejscach odosobnienia, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8,

4) ⁵⁾ internowania, o którym mowa w art. 6 ust. 2 pkt 8

- uwzględnia się w wymiarze podwójnym.

(...)

Art. 6

1. Okresami składkowymi są następujące okresy:

(...)

5) działalności kombatanckiej, działalności równorzędnej z tą działalnością, a także okresy zaliczane do okresów tej działalności oraz okresy podlegania represjom wojennym i okresu powojennego, określone w przepisach o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego;

(...)

8) ⁶⁾ osadzenia w więzieniach lub innych miejscach odosobnienia na terytorium Polski na mocy skazania albo bez wyroku po dniu 31 grudnia 1955 r. za działalność polityczną;

9) zatrudnienia za granicą osób, które w tym czasie nie były obywatelami polskimi, jeżeli osoby te powróciły do kraju po dniu 22 lipca 1944 r. i zostały uznane za repatriantów;

10) świadczenia pracy po 1956 r. na rzecz organizacji politycznych i związków zawodowych, nielegalnych w rozumieniu przepisów obowiązujących do kwietnia 1989 r.

2. Za okresy składkowe uważa się również przypadające przed dniem 15 listopada 1991 r. następujące okresy, za które została opłacona składka na ubezpieczenie społeczne albo za które nie było obowiązku opłacania składek na ubezpieczenie społeczne:

(...)

2) pracy przymusowej:

a) wykonywanej na rzecz hitlerowskich Niemiec w okresie II wojny światowej,

- b) wykonywanej na obszarze Związku Socjalistycznych Republik Radzieckich w okresie od dnia 17 września 1939 r. do dnia 31 grudnia 1956 r.,
- c) wykonywanej na rozkaz władz alianckich do dnia 31 grudnia 1945 r.,
- d) wykonywanej w kopalniach węgla, kamieniołomach, zakładach pozyskiwania i wzbogacania rud uranu oraz batalionach budowlanych podczas odbywania służby wojskowej w Wojsku Polskim;

(...)

6a) ⁷⁾ niewykonywania pracy przed dniem 31 lipca 1990 r. na skutek represji politycznych;

(...)

8) internowania na podstawie art. 42 dekretu z dnia 12 grudnia 1981 r. o stanie wojennym (Dz.U. poz. 154, z 1982 r. poz. 18 oraz z 1989 r. poz. 178);

(...)

3. Za okresy zatrudnienia i okresy pracy na obszarze Państwa Polskiego, o których mowa w ust. 2, uważa się:

1) okresy zatrudnienia i okresy pracy wykonywanej na terenach wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej w obecnych granicach oraz

2) okresy zatrudnienia i okresy pracy wykonywanej na terenach wchodzących w skład Rzeczypospolitej Polskiej przed ustaleniem jej obecnych granic.

Art. 7 Okresami nieskładkowymi są następujące okresy:

(...)

6) przypadające przed dniem nabycia prawa do emerytury lub renty okresy opieki pielęgnacyjnej nad inwalidą wojennym zaliczonym do I grupy inwalidów lub uznanym za całkowicie niezdolnego do pracy oraz do samodzielnej egzystencji, sprawowanej przez członka jego rodziny w wieku powyżej 16 lat, który w okresie sprawowania opieki nie osiągnął przychodu przekraczającego miesięcznie połowę najniższego wynagrodzenia;

Dział II. Emerytury.

Rozdział 2. Emerytura dla ubezpieczonych urodzonych przed dniem 1 stycznia 1949 r.

Art. 27 ¹⁹⁾ Ubezpieczonym urodzonym przed dniem 1 stycznia 1949 r. przysługuje emerytura, jeżeli spełnili łącznie następujące warunki:

1) osiągnęli wiek emerytalny wynoszący co najmniej 60 lat dla kobiet i co najmniej 65 lat dla mężczyzn;

2) mają okres składkowy i nieskładkowy wynoszący co najmniej 20 lat dla kobiet i 25 lat dla mężczyzn, z zastrzeżeniem art. 27a.

(...)

Art. 30 Odrębne przepisy określają zasady wcześniejszego przechodzenia na emeryturę dla osób, określonych w art. 27, które są:

1) inwalidami wojennymi i wojskowymi oraz kombatantami;

(...)

4) żołnierzami zastępczej służby wojskowej przymusowo zatrudnianymi w kopalniach węgla, kamieniołomach i zakładach wydobywania rud uranu;

(...)

Art. 45

1. Za okresy zaliczane do okresów zatrudnienia na kolei uważa się okresy:

(...)

2) zatrudnienia poza koleją w okresie po dniu 31 sierpnia 1939 r. do dnia 9 maja 1945 r. pracowników, którzy w dniu 31 sierpnia 1939 r. byli zatrudnieni na kolei i po dniu 9 maja 1945 r. podjęli ponownie w Polsce zatrudnienie na kolei;

(...)

Art. 96

1. Odrębne przepisy określają prawo do pobierania świadczeń w razie zbiegu u jednej osoby prawa do emerytury z prawem do:

1) renty inwalidy wojennego i wojskowego, którego niezdolność do pracy pozostaje w związku ze służbą wojskową;

2) renty z tytułu niezdolności do pracy spowodowanej pobytem w miejscach, o których mowa w art. 3 i 4 ust. 1 ustawy z dnia 24 stycznia 1991 r. o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego (Dz.U. z 2016 r. poz. 1255 oraz z 2017 r. poz. 456);

(...)

Art. 117

1. Okresy składkowe, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 2-9 i ust. 2 pkt 1 lit. b-d, pkt 2 lit. d i pkt 4-17, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7, oraz okresy, o których mowa w art. 10 ust. 1 pkt 1, mogą być uwzględnione, jeżeli zostały udowodnione dokumentami (zaświadczeniami) lub wpisami w legitymacji ubezpieczeniowej bądź uznane orzeczeniem sądu, z uwzględnieniem ust. 3 i 4.

2. Przypadające po dniu wejścia w życie ustawy okresy składkowe, o których mowa w art. 6

ust. 1 pkt 1, okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1, oraz dane o podstawie wymiaru składek i wysokości wpłaconych składek podlegają uwzględnieniu na podstawie informacji zarejestrowanych na koncie ubezpieczonego.

3. Okresy osadzenia, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 8, na mocy wyroku - potwierdza prezes sądu okręgowego, a w przypadku osadzenia bez wyroku - Prezes Instytutu Pamięci Narodowej - Komisji Ścigania Zbrodni przeciwko Narodowi Polskiemu.

4. Okresy, o których mowa w art. 6 ust. 1 pkt 10 i ust. 2 pkt 6a, mogą być udowodnione dokumentami lub zeznaniami świadków. Oceny tych dokumentów i zeznań dokonuje, w drodze decyzji, Szef Urzędu do Spraw Kombatantów i Osób Represjonowanych zgodnie z przepisami o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego.

5.(*uchylony*)

(...)

Art. 132

1. Emerytowi lub renciście, który zamieszkał za granicą, świadczenie wypłaca się - na jego wniosek - osobie przez niego upoważnionej do odbioru, zamieszkałej w kraju albo na prowadzony w kraju rachunek płatniczy emeryta lub rencisty lub jego rachunek w banku, inny niż rachunek płatniczy, albo na wskazany przez niego, wydany w kraju, jego instrument płatniczy, na którym jest przechowywany pieniądz elektroniczny, chyba że umowy międzynarodowe stanowią inaczej.

2. Do wypłaty świadczeń osobom uprawnionym do świadczeń przewidzianych przepisami o kombatantach oraz niektórych osobach będących ofiarami represji wojennych i okresu powojennego, zamieszkałym za granicą, stosuje się zasady określone w tych przepisach.

⁴⁾ Art. 5 ust. 3 pkt 3 dodany ustawą z dnia 8.06.2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1386), która wchodzi w życie 31.08.2017 r.

⁵⁾ Art. 5 ust. 3 pkt 4 dodany ustawą z dnia 8.06.2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1386), która wchodzi w życie 31.08.2017 r.

⁶⁾ Art. 6 ust. 1 pkt 8 zmieniony ustawą z dnia 8.06.2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1386), która wchodzi w życie 31.08.2017 r.

⁷⁾ Art. 6 ust. 2 pkt 6a zmieniony ustawą z dnia 8.06.2017 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 1386), która wchodzi w życie 31.08.2017 r.

¹⁹⁾ Art. 27 w brzmieniu ustawy z dnia 16.11.2016 r. (Dz.U. z 2017 r. poz. 38), która wchodzi w życie 1.10.2017 r.